

ĢIRTA GERTSONA FOTO

Bioloģiski noārdāmo atkritumu pārstrādes iekārta "Liepājas RAS" poligonā sāks darbu 2024. gadā. Jaunajām iekārtām būšot filtri, smaka no tām nenākšot, un tehnoloģijas mainīsoties arī pāršķirošanas cehā.

< < "Ko jūs domājat darīt, lai tās plēves vairs nelidotu?" – tāds ir viens no viņa jautājumiem. Tāpat neesot normāli, ka gruzus ved nenosegtās automašīnās.

Esot prasība nosegt kravu, sevišķi ja tajā ir pa gaisu lidojoši atkritumi. N. Niedols sola kontrolēt to stingrāk. "Lidojoši maisiņi ir problēma. Lai to būtu mazāk, cītīgāk pārklājam atkritumu slāni ar kompostētu materiālu, pūšam putas virsū. Garantiju, ka lielā vējā maisiņi nelidos, es nevaru dot. Nevienam nevar. Situācija būtiski varētu uzlaboties tad, kad sāks darbu bioloģisko atkritumu pārstrādes iekārta. Tur nopūtīs nost vieglo frakciju, un meklēsim iespējas, kur to realizēt, visticamāk – sadedzināšanai. Šāda iekārta jau vairāk nekā gadu darbojas Getliņu izgāztuvē," viņš pastāsta.

Liepājas domes deputāte Ludmila Rjazanova norāda – neesot pareizi, ka iedzīvotājiem konteineru tilpumu mēra kubikmetros, bet "Liepājas RAS" gruzus nodod kilogramos.

N. Niedols atzīmē, ka tā notiek visā Latvijā, izņemot Jūrmalu, kur pašvaldība izsludināja iepirkumu par svēršanu, un arī citās valstīs, kur pamēģināts svērt, atsauksmes esot negatīvas. "Svēršana ir dārgs un sarežģīts process, prasa daudz resursu, bet tāpat ir kļūdas. Vienkāršāk ir pārrēķināt kubikmetrus uz tonnām. Reizi ceturksnī veicam tilpuma un masas mērījumus, kontrolējam, vai operatori korekti uzskaita apjomus," viņš norāda.

Grobiņas apkaimes iedzīvotāji gribot šķirot, bet operatori atsakoties izvietot dalītus konteinerus mazās apdzīvotās vietās, piemēram, Rolavā, jo tas neesot ekonomiski pamatoti, bet tai pašā laikā viņi redzot, ka gruzu mašīnas uz vienu ielu vai mazu ciemu brauc

trīs reizes nedēļā, nevis izved visiem vienā dienā.

N. Niedols piekrīt, ka iedzīvotāji varētu vienoties par vienu lielāku konteineru, kura izvešana visiem izmaksātu lētāk. "Nākamais operators, startējot iepirkumā, noteikti rēķinās ekonomiskākus maršrutus, lai divreiz nebrauktu pa vienu ceļu. Ja ir vieta, kur nolikt šķirošanas konteinerus, to varam palīdzēt saorganizēt jau ar šiem operatoriem," viņš apgalvo.

Arī iespējamā bīstamo atkritumu pārstrāde "Liepājas RAS" teritorijā satrauc sabiedrību, un daudz jautājumu sanāksmē ir par SIA "VNiMo Services" iecerī būvēt izlietoto katalizatoru pārstrādes rūpnīcu. K. Kļavenieks atgādina par angļiski lietoto saīsinājumu NIMB – no "Not in my Backyard", kas nozīmē attieksmi "jebkur, tikai ne manā pagalmā". "Cilvēkus var saprast. Problēma, iespējams, nav tehnoloģijā, bet vienmēr paliek bažas, ka uz papīra viss būs forši, nav nekādas ietekmes, viss būs skaisti apsaimniekots un izdarīts. Tas ir jautājums par kontroli," viņš uzsver. Uzklusējais klātesošo viedokļus par "VNiMo Services" iznomāto zemi poligonā, N. Niedols apsola divu nedēļu laikā izvērtēt iespēju lauzt līgumu ar nomnieku, par kura ieceres īstenošanos viņš šauboties.

Sāp tie miljoni

Tīro tehnoloģiju klastera "Cleantech Latvia" izpilddirektore Evija Pudāne vasarā Liepājā rīkotajā atkritumu apsaimniekošanas seminārā atklāj uzņēmuma veiktās aptaujas rezultātus – 74% uzskata, ka Latvijā nepietiekami efektīvi pārstrādā atkritumus. "Šķirošanas politikai jāklūst agresīvākai, nozares prasībām pret sabiedrību ir jāpieaug. Vajag

EKSPERTE

Atkritumu pārstrāde neatšķiras no cita veida ražošanas

Elita Baklāne-Ansberga,
VVD ģenerāldirektore

Iedzīvotāju iebildumi un pretestība atkritumu pārstrādei – reģenerācijai, kuras rezultātā iegūst materiālus vai enerģiju, varētu būt saistīta ar atmiņām par padomju laiku, kad tiešām tika slēpta informācija un netika runāts par to, cik kaitīgos apstākļos cilvēki strādāja un dzīvoja. Situācija ir mainījusies. Informācija par vides piesārņojumu ir plaši pieejama, un VVD skatās līdzi, lai tā būtu patiesa.

Projekti, kuri iziet izvērtējuma procedūru, tiešām ir skrupulozi izvērtēti. Ietekmes tiek samazinātas, tās ir pieļaujamas un nepasliktinās situāciju. Varu piekrist, ka jēlkāda ražošana tieši blakus jūsu mājām būs jūtama – ar troksni vai autotransporta kustību. Tā rada arī neērtības, bet es aicinātu domāt par Latvijas kā ekonomikas un labklājības valsts kopīgām interesēm. Ražošanai kaut kur ir jābūt. Atkritumu pārstrāde pilnīgi ne ar ko nav atšķirīga no citas ražošanas. Tā ir ar ietekmēm, bet šobrīd ļoti kontrolētām, un ar ļoti labi attīstītām tehnoloģijām. Katlumājas nereti

atstāj daudz vairāk piesārņojuma nekā atkritumu pārstrādes rūpnīca. Taču ar to esam saraduši, jo redzam tiešu labumu savos apkures radiatoros un līdz ar to pieņemam.

Reģenerācijas rūpnīcu Latvijā vēl nav, taču tās ir izplatītas gan Eiropā, gan citur pasaulē. Tehnoloģijas ir ieviestas un aprobētas, ir drošas, tās nav jaunās un eksperimentālas. Arvien vairāk ir tādu metožu, ar kurām VVD var tiešaistē sekot līdz emisijām, kas nāk no iekārtām. Ar tehnoloģijām kontroli esam pacēlušī ļoti augstā līmenī.

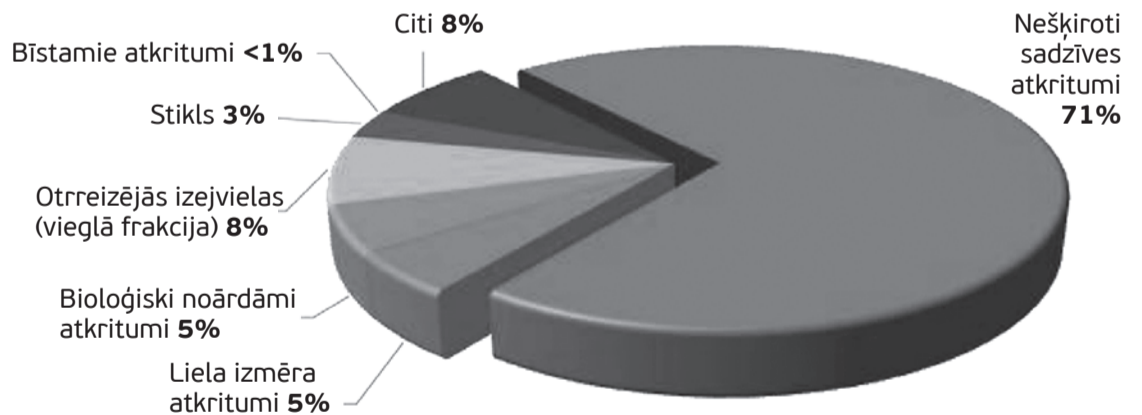
Mēs varēsim dzīvot pelnošā un labklājīgā valstī tikai tad, ja

katrs būs gatavi no kaut kā atteikties. Salīdzinājumā ar "Liepājas metalurga" radīto piesārņojumu viss, kas šobrīd ienāk Liepājā, ir tīrs un nevainīgs. Aicinu iedzīvotājus paļauties uz vides novērtējumiem. Mēs tiešām strādājam atbildīgi, tāpēc arī gaisa un ūdeņu piesārņojums, kas patiešām var būt kaitīgs iedzīvotājiem, ir VVD augstākās prioritātes.

Kontrole atkritumu apsaimniekošanas nozarē nav pietiekama. VVD ir noteikts inspektoru un stundu skaits, ko varam tai veltīt. Kopumā kontroli vairāk nevaram pastiprināt, jautājums ir – kādi ir prioritārie pasākumi un jomas.

Saskaramies ar ļoti daudziem būvgružu apsaimniekošanas pārkāpumiem. Iemesls – nedz iedzīvotājiem, nedz pašvaldībām, īpaši būvvalžu inspektoriem nav izpratnes par to, kāpēc gan tos neapraukt tepat mājās vai neaizvest uz mežu. Ar 50 VVD inspektoriem visā Latvijā ir krietni par maz, lai panāktu rezultātu. Būvgruži degradē teritoriju un, ja tur ir bīstamie atkritumi, tad arī rada piesārņojumu. Tāpēc sadarbība starp nozari, dienestu, pašvaldību un iedzīvotājiem ir ļoti būtiska.▶

DIENVIDKURZEMĒ SAVĀKTO SADZĪVES ATKRITUMU RAKSTUROJUMS 2021. GADS

reģenerēt to, ko nevar pārstrādāt, nevar atkārtoti izmantot, nevis turēt kalnos. Reģenerējot nosacīti 30% no atkritumiem (jo nav vajadzības to darīt par 100, ir izmantojami resursi), var aizstāt 10% no kopējā gāzes patēriņa, tas ir nozīmīgs rādītājs mūsu ekonomikā," viņa pauž.

Aptaujātie apzinās, ka atkritumus krāt mums nevajadzētu. Taču liela daļa nespēj pieņemt reģenerāciju, kas asociējas ar kaut ko negatīvu. "Investīciju projekti, kas saistīti ar ražošanu, bieži negūst sabiedrības atbalstu. Tāpēc mums ir vajadzīgas tādas reģenerācijas stacijas, kas neatgādina padomju laikus, bet parāda to,

ko cilvēks ir radījis. Izmantojam pilsētvidi, nevedam atkritumus pa visu pasauli. Izglītojam, dodam iespēju apskatīt šo vidi un telpas," aicina E. Pudāne.

Plastmasa un to saturoši atkritumi sadzīves gruzos ir vidēji 22,7%. "Zēl, ka cilvēki nezina, ka Latvijā notiek atkritumu pārstrāde," atzīst uzņēmuma "Nordic Plast" pārstāvis Andris Trumars. Šobrīd pārstrādā tikai 40% Latvijā radītās plastmasas. ES prasa 2030. gadā pārstrādāt jau 55%. "Taču Latvijā trūkst šķirošanas jaudu, lai mums būtu, ko pārstrādāt. Lai sasniegtu šos 55 procentus, mums vajadzētu izlasīt no gruziem katru plēves

gabaliņu. Taču nevar spēt izlasīt laukā plastmasu no nešķirotu atkritumu apjoma. Jāceļ šķirošanas kvalitāte Latvijā, tikai tad būs izejvielas, kas nodrošinās pārstrādes jaudas. Iedzīvotājiem atkritumi vienkārši ir jānes uz pareizo konteineru, nav nepieciešamas modernas šķirošanas iekārtas," viņš atzīmē.

Latvija maksā ES plastmasas nodokli ap 20 miljonus eiro no valsts budžeta gadā. "Citās valstīs šo pienākumu uzliek ražotājiem. Sāp tie miljoni, ko mēs visi kopā sametamies, lai nomaksātu. Mēs neesam tik bagāti, lai turpinātu finansēt šādas "izklaides"," saka A. Trumars.▶